

vises et eneste Tilfælde, hvor en Lejer er flyttet fra et nyt Hus, som er bygget efter den Frist, der var fastsat i Huslejeloven, uden at der er givet Lov til at tage enten en yderligere Forhøjelse eller i alt Fald den gamle Leje; ingen Steder kan det paa-vises, at man har sat Lejen ned. Derfor har Ejerne intet haft at beklage sig over. Der vilde, selv om der ingen HuslejeloV var kommet, ikke være kommet noget Byggeri i Gang ved det private Initiativ, for andre Forhold har tvunget de private til at holde inde, og det er naturligvis af den Aarsag, at Stat og Kommune har maattet træde til. Hvis det ikke var sket, havde ingen, hverken Byggeforeninger eller private — Kommunen alene for øvrigt heller ikke —, kunnet magte det Byggeri, der var Tale om.

Det ærede Medlem udtalte, at man i 1908 havde ca. 11 000 ledige Lejligheder i København — det rigtige Tal er nu ca. 10 000, men den Forskel spiller ingen synderlig Rolle. Ja, dertil havde det private Initiativ ført det, at man havde en meningsløs Overflod af ledige Lejligheder, hvad der naturligvis er lige saa ulykkeligt for et Samfund som de nuværende Forhold, hvor man staar lige paa den modsatte Pol og mangler omtrent det samme Antal Lejligheder, som vi i 1908 havde for meget. Det ærede Medlem sagde, at paa det Tidspunkt traadte Staten ikke til for at hjælpe Grundejerne. Jeg vilde mene, at Staten, og for øvrigt ogsaa Kommunen, havde haft en Pligt til at træde til paa et tidligere Tidspunkt, saa at man havde kontrolleret dette Forhold og forhindret, at man naaede til den Vanvittighed, som det er i en By som København at have ca. 10 000 Lejligheder for meget. Man skulde have kontrolleret det private Initiativ ved at skride ind paa et tidligere Tidspunkt, saa havde vi i Øjeblikket ikke staaet med en Bolignød, for saa havde man ikke i 1908 været nødt til at standse alt Boligbyggeri, og saa havde man haft til Raadighed alle de Haandværkere, man nu savner, alle dem, der i Perioden 1908—12 forlod Fagene, og som nu findes alle Vegne rundt omkring som Politibetjente, Bude, for øvrigt ogsaa Rigsdagsbude, og meget andet. Hvis den Misère ikke var kommet, havde man kunnet bevare Byggeindustrien i den Udstrækning som behøves til at skaffe det fornødne Husbyggeri. Men det ærede Medlems Paastand er ikke rigtig; det er ikke Huslejeloven, som har bevirket, at det private Initiativ ikke har kunnet bygge; det er ganske

andre Aarsager, der har gjort sig gældende.

Maa jeg med det samme sige til det konservative Folkepartis Ordfører, det ærede Medlem Hr. Johannes Lou, som mente, at man skulde have sin Opmærksomhed særlig henvendt paa at støtte Parcelbyggeriet, at derom er alle enige; og jeg kunde godt have tænkt mig, at Ministeriet i Lovforslaget havde optaget en særlig Hentydning netop hertil. Men for øvrigt kan Parcelbyggeriet fuldt ud støtte sig til denne Lov paa samme Maade som Byggeri, der udføres af enhver Byggeforening, af enhver Kommune og for øvrigt ogsaa af enhver privat, der vil underkaste sig de Regler, som Loven foreskriver som Betingelse for Støtte. Jeg vil dog gerne her fra dette Sted gøre opmærksom paa, at ved al den Reklame, der er lavet om Selvbyggeriet, alle disse store Brød, som er slaaede op, idet man har fortalt, at alle Parcelforeningers Ejere selv har kunnet bygge deres Huse eller bidrage væsentligt dertil, har man ganske skudt over Maalet. Det kan ikke nytte at bilde en Hattemager eller en anden, som er ganske uvant med Bygningsarbejde, ind, at han kan bygge et Hus. Det fremgaar af Boligkommissionens Betænkning, at man har set paa Stedet, hvad der er præsteret af Selvbyggeri, og man var, da man havde været ude og se det, fuldkommen enig om, at man ikke i høj Grad skulde poussere et saadant Selvbyggeri frem. Thi i de altovervejende Tilfælde, hvor det ikke havde været Fagmænd, der havde bygget Husene, var baade disse og det Materiale, der var brugt dertil, fuldkommen ødelagt; Husene kunde kun bruges rent midlertidigt til Sommerbolig, men slet ikke til Vinterbolig. Derfor tror jeg, at den Vej, vi skal gaa, er den, som Byggeforeningerne er slaaet ind paa, og forsaavidt Parcelforeningerne vil gaa samme Vej, slutte sig sammen og andrage om Støtte fra Stat og Kommune, staar Vejen aaben for dem nøjagtig paa samme Maade som for enhver som helst anden, der ønsker at bygge.

Jeg vil gerne derefter gøre et Par Bemærkninger til Venstres Ordfører, det ærede Medlem Hr. Hagbart Berg, som begyndte med at sige, at denne Lov skulde være et Led i Afviklingen af alle de Særlove, som er givne under Krigen. Det er, synes jeg, en alt for stærk Udtalelse, at fremsætte, i hvert Fald er den efter min Mening i høj Grad forhastet. Alle Ordførerne har været enige om, at vi er inde i en Periode, hvor Bolignøden er større end nogen Sinde før.